

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 14. januára 2021 *

[Znenie opravené uznesením z 12. mája 2021]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo – Medzinárodná ochrana – Normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu – Smernica 2013/33/EÚ – Štátny príslušník tretieho štátu, ktorý prišiel z jedného členského štátu Európskej únie do druhého, pričom o medzinárodnú ochranu požiadal až v tomto druhom štáte – Rozhodnutie o odovzdaní do prvého členského štátu – Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 – Prístup na trh práce ako žiadateľ o medzinárodnú ochranu“

V spojených veciach C-322/19 a C-385/19,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami High Court (Vrchný súd, Írsko) (C-322/19) a International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu, Írsko) (C-385/19) z 25. marca 2019 a zo 16. mája 2019 a doručené Súdnemu dvoru 23. apríla 2019 a 16. mája 2019, ktoré súvisia s konaniami:

K. S.,

M. H. K.

proti

The International Protection Appeals Tribunal,

The Minister for Justice and Equality,

Ireland,

The Attorney General (C-322/19)

a

R. A. T.,

D. S.

proti

Minister for Justice and Equality (C-385/19),

* Jazyk konania: angličtina.

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, sudcovia N. Piçarra (spravodajca), D. Šváby, S. Rodin a K. Jürimäe,

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- [Opravené uznesením z 12. mája 2021] K. S., v zastúpení: M. Conlon, SC, E. Dornan a P. O'Shea, BL, a B. Burns, solicitor,
- [Opravené uznesením z 12. mája 2021] M. H. K., v zastúpení: M. Conlon, SC, E. Dornan a P. O'Shea, BL, a B. Burns, solicitor,
- [Opravené uznesením z 12. mája 2021] R. A. T., v zastúpení: M. Conlon, SC, E. Dornan, BL, a B. Burns, solicitor,
- [Opravené uznesením z 12. mája 2021] D. S., v zastúpení: M. Conlon, SC, E. Bouchared, BL, a S. Bartels, solicitor,
- [Opravené uznesením z 12. mája 2021] Minister for Justice and Equality a Írsko, v zastúpení: M. Browne, G. Hodge a A. Joyce, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci R. Barron, SC, a S.-J. Hillery, BL,
- Európska komisia, v zastúpení: A. Azéma, C. Ladenburger a J. Tomkin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 3. septembra 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 15 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 96).
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov jednak medzi pánmi K. S. a M. H. K. na jednej strane a International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu, Írsko), Minister for Justice and Equality (minister spravodlivosti a rovnosti, Írsko), Írsko a Attorney General na druhej strane, ako aj jednak medzi paňou R. A. T. a pánom M. D. S. na jednej strane a Minister for Justice and Equality (minister spravodlivosti a rovnosti, Írsko) na druhej strane vo veci zákonnosti rozhodnutí, ktorými bol týmto osobám odmietnutý prístup na trh práce v ich postavení žiadateľov o medzinárodnú ochranu, v prípade ktorých bolo požiadané o odovzdanie inému členskému štátu na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31, ďalej len „nariadenie Dublin III“).

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2013/33

- 3 Smernica 2013/33 zrušila a nahradila s účinnosťou od 21. júla 2015 smernicu Rady 2003/9/ES z 27. januára 2003, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl (Ú. v. EÚ L 31, 2003, s. 18; Mim. vyd. 19/006, s. 101).
- 4 Odôvodnenia 8, 11, 23 a 33 smernice 2013/33 uvádzajú:
- (8) V záujme zabezpečenia rovnakého zaobchádzania so žiadateľmi v celej Únii by sa táto smernica mala uplatňovať vo všetkých fázach a pri všetkých druhoch konaní týkajúcich sa žiadostí o medzinárodnú ochranu, na všetkých miestach a vo všetkých zariadeniach, kde sa žiadatelia nachádzajú, a to tak dlho, ako sa žiadatelia môžu zdržiavať na území členských štátov ako žiadatelia.
- (11) Mali by sa stanoviť normy pre prijímanie žiadateľov, ktoré postačia na zabezpečenie ich dôstojnej životnej úrovne a porovnateľných životných podmienok vo všetkých členských štátoch.
- (23) S cieľom podporiť sebestačnosť žiadateľov a obmedziť značné rozdiely medzi členskými štátmi je nevyhnutné stanoviť jasné pravidlá týkajúce sa prístupu žiadateľov na trh práce.
- (33) V súlade s článkami 1 a 2 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o [Európskej únii] a k Zmluve o fungovaní Európskej únie..., a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Spojené kráľovstvo a Írsko nezúčastňujú na prijímaní tejto smernice a nie sú ňou viazané ani nepodliehajú jej uplatňovaniu.“
- 5 Článok 2 uvedenej smernice, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:
- „Na účely tejto smernice:
- ...
- b) „žiadateľ“ je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorí podali žiadosť o medzinárodnú ochranu, v súvislosti s ktorou zatiaľ nebolo prijaté právoplatné rozhodnutie;
- ...
- f) „podmienky prijímania“ sú celý súbor opatrení, ktoré členské štáty poskytnú žiadateľom v súlade s touto smernicou;
- g) „materiálne podmienky prijímania“ sú podmienky prijímania, ktoré zahŕňajú ubytovanie, stravu a oblečenie, poskytované v materiálnej forme alebo ako finančné príspevky, alebo ako poukážky, alebo ako kombinácia týchto troch foriem, a denné dávky;
- ...“

6 Článok 15 smernice 2013/33, nazvaný „Zamestnanie“, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby žiadatelia najneskôr do 9 mesiacov odo dňa podania žiadosti o medzinárodnú ochranu získali prístup na trh práce, ak ešte nebolo prijaté prvostupňové rozhodnutie príslušného orgánu a omeškanie nebolo zavinené žiadateľom.

2. Členské štáty v súlade so svojim vnútroštátnym právom rozhodnú o podmienkach, za akých žiadateľom umožnia prístup na trh práce, pričom zároveň zabezpečia, aby mali žiadatelia skutočný prístup na trh práce.

...

3. Prístup na trh práce sa nemôže odmietnuť počas konaní o opravných prostriedkoch, ak má opravný prostriedok proti zamietavému rozhodnutiu v riadnom konaní odkladný účinok, a to až do oznámenia zamietavého rozhodnutia o opravnom prostriedku[.]“

Smernica 2013/32/EÚ

7 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60) zrušila a nahradila s účinnosťou od 21. júla 2015 smernicu Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (Ú. v. EÚ L 326, 2005, s. 13).

8 Odôvodnenia 27 a 58 smernice 2013/32 stanovujú:

„(27) Vzhľadom na to, že štátni príslušníci tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, ktorí vyjadrili prianie uchádzať sa o medzinárodnú ochranu, sú žiadatelia o medzinárodnú ochranu, mali by si plniť povinnosti a využívať práva podľa tejto smernice a smernice [2013/33]...

(58) V súlade s článkami 1 a 2 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o [Európskej únii] a k [Zmluve o fungovaní Európskej únie], a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Spojené kráľovstvo a Írsko nezúčastňujú na prijatí tejto smernice a nie sú ňou viazané ani nepodliehajú jej uplatňovaniu.“

9 Článok 2 písm. p) smernice 2013/32 definuje výraz „zostať v členskom štáte“ ako skutočnosť „zostať na území členského štátu, v ktorom sa podala žiadosť o medzinárodnú ochranu alebo v ktorom sa táto žiadosť posudzuje, vrátane hraníc alebo tranzitných priestorov“.

10 Článok 9 tejto smernice, nazvaný „Právo zostať v členskom štáte počas posudzovania žiadosti“, v odseku 1 stanovuje:

„Žiadateľom musí byť umožnené zostať v členskom štáte výlučne na účely konania dovtedy, kým rozhodujúci orgán neprijme rozhodnutie v súlade s konaním na prvom stupni stanoveným v kapitole III. Uvedené právo zostať na danom území nezakladá nárok na povolenie na pobyt.“

11 Článok 13 uvedenej smernice s názvom „Povinnosti žiadateľov“ stanovuje:

„1. Členské štáty uložia žiadateľom povinnosť spolupracovať s príslušnými orgánmi na účely stanovenia ich totožnosti a iných údajov uvedených v článku 4 ods. 2 smernice [Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení

utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9)]. Členské štáty môžu žiadateľom uložiť ďalšie povinnosti týkajúce sa spolupráce s príslušnými orgánmi, pokiaľ sú také povinnosti potrebné na spracovanie žiadosti.

2. Členské štáty môžu stanoviť najmä, že:

- a) žiadatelia sa musia hlásiť príslušným orgánom alebo sa pred ne osobne dostaviť, buď bezodkladne alebo v určený čas;
- b) žiadatelia sú povinní predložiť dokumenty, ktoré vlastnia a ktoré súvisia s posúdením žiadosti, ako napríklad svoj pas;
- c) žiadatelia sú povinní čo najskôr informovať príslušné orgány o svojom súčasnom mieste pobytu alebo adrese a o ich zmene;...
- d) príslušné orgány môžu prehľadať žiadateľa i veci, ktoré má so sebou;...
- e) príslušné orgány môžu žiadateľa odfotografovať a
- f) príslušné orgány môžu zaznamenať ústne výpovede žiadateľa za predpokladu, že bol o tom vopred informovaný.“

12 Článok 31 smernice 2013/32, nazvaný „Konanie o posúdení žiadosti“, v odseku 3 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby sa konanie o posúdení žiadosti skončilo do šiestich mesiacov od podania žiadosti.

Ak sa o žiadosti rozhoduje v rámci konania stanoveného v nariadení [Dublin III], šesťmesačná lehota začína plynúť od okamihu, keď sa v súlade s uvedeným nariadením určí členský štát zodpovedný za jej posúdenie, žiadateľ sa zdržiava na území daného členského štátu a v jeho veci začal konať príslušný orgán.

Členské štáty môžu šesťmesačnú lehotu stanovenú v tomto odseku predĺžiť o obdobie, ktoré nepresiahne ďalších deväť mesiacov, ak:

...

- c) možno prieskum jasne pripísať tomu, že žiadateľ nedodrжал svoje povinnosti podľa článku 13.“

Nariadenie Dublin III

13 Odôvodnenia 11 a 19 nariadenia Dublin III uvádzajú:

„(11) Smernica [2013/33] by sa mala uplatňovať na postup určovania zodpovedného členského štátu, ktorý sa upravuje v tomto nariadení, s výhradou obmedzení uplatňovania uvedenej smernice.

...

- (19) S cieľom zaručiť účinnú ochranu práv dotknutých osôb by sa mali v súvislosti s rozhodnutiami o odovzdaní do zodpovedného členského štátu stanoviť právne záruky a právo na účinný prostriedok nápravy predovšetkým v súlade s článkom 47 Charty základných práv Európskej

únie. S cieľom zabezpečiť dodržanie medzinárodného práva by mal účinný prostriedok nápravy voči takýmto rozhodnutiam zahŕňať preskúmanie uplatňovania tohto nariadenia, ako aj právnej a faktickej situácie v členskom štáte, do ktorého sa žiadateľ odovzdáva.“

- 14 Článok 3 tohto nariadenia s názvom „Prístup k postupu posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu“ stanovuje:

„1. Členské štáty posúdia každú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podá štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z nich, ako aj na hranici alebo v tranzitnom priestore. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III označený ako zodpovedný.

2. Keď nie je možné určiť žiaden zodpovedný členský štát na základe kritérií uvedených v tomto nariadení, je za jej posúdenie zodpovedný prvý členský štát, v ktorom bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná.

Ak nie je možné odovzdanie žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie, členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu pokračuje v posudzovaní kritérií stanovených v kapitole III s cieľom zistiť, či iný členský štát nemôže byť určený ako zodpovedný.

Ak nemožno vykonať odovzdanie podľa tohto odseku do žiadneho členského štátu určeného na základe kritérií stanovených v kapitole III alebo do prvého členského štátu, v ktorom bola podaná žiadosť, stane sa zodpovedným členským štátom členský štát, ktorý uskutočňuje proces určovania zodpovedného členského štátu.

...“

- 15 Článok 7 uvedeného nariadenia, nazvaný „Hierarchia kritérií“, stanovuje:

„1. Kritériá na určenie zodpovedného členského štátu sa použijú v takom poradí, v akom sú stanovené v tejto kapitole.

2. Členský štát zodpovedný podľa kritérií stanovených v tejto kapitole sa určí na základe situácie existujúcej vtedy, keď žiadateľ po prvýkrát podal svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu v členskom štáte.“

- 16 Článok 13 tohto nariadenia, nazvaný „Vstup a/alebo pobyt“, v odseku 1 stanovuje:

„Keď sa zistí na základe dôkazu alebo indície,... vrátane údajov uvedených v nariadení [Európskeho Parlamentu a Rady] (EÚ) č. 603/2013 [z 26. júna 2013 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie nariadenia (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, a o žiadostiach orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 1)], že žiadateľ protiprávne prekročil hranicu do členského štátu po súši, mori alebo letecky po príchode

z tretej krajiny, za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu je zodpovedný členský štát, do ktorého takto vstúpil. Uvedená povinnosť skončí 12 mesiacov odo dňa, kedy sa uskutočnilo takéto protiprávne prekročenie hranice.“

- 17 Článok 17 uvedeného nariadenia, nazvaný „Ustanovenia o práve vlastného uváženia“, v odseku 1 stanovuje:

„Odchyľne od článku 3 ods. 1 môže každý členský štát rozhodnúť, že posúdi žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú mu podal štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, dokonca aj keď mu podľa kritérií stanovených v tomto nariadení neprislúcha zodpovednosť za takéto posúdenie.“

- 18 Článok 27 toho nariadenia, nazvaný „Opravné prostriedky“, stanovuje:

„1. Žiadateľ... má právo na účinný opravný prostriedok vo forme odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo vo forme vecného alebo právneho preskúmania tohto rozhodnutia, a to na súde.

...

3. Na účely odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo jeho preskúmania členské štáty vo svojom vnútroštátnom práve stanovujú, že:

- a) na základe odvolania alebo preskúmania získava dotknutá osoba právo zotrvať na území daného členského štátu až do prijatia rozhodnutia vo veci odvolania alebo preskúmania, alebo
- b) odovzdanie sa automaticky odkladá a tento odklad zanikne po určitom primeranom období, počas ktorého má súd po podrobnom a prísnom preskúmaní rozhodnúť o tom, či má odvolanie alebo preskúmanie odkladný účinok,...

...“

- 19 Článok 29 tohto nariadenia, nazvaný „Modality a lehoty“, stanovuje:

„1. Odovzdanie žiadateľa... zo žiadajúceho členského štátu do zodpovedného členského štátu sa uskutoční v súlade s vnútroštátnym právom žiadajúceho členského štátu, po porade medzi dotknutými členskými štátmi, akonáhle to je prakticky možné a najneskôr do šiestich mesiacov od akceptovania dožiadania iným členským štátom o prevzatie alebo prijatie späť dotknutej osoby alebo konečného rozhodnutia o odvolaní alebo preskúmaní, ak majú v súlade s článkom 27 ods. 3 odkladný účinok.

...

2. Ak sa odovzdanie neuskutoční v lehote šiestich mesiacov, zodpovedný členský štát bude zbavený svojej povinnosti prevziať alebo prijať späť dotknutú osobu a táto zodpovednosť sa presunie na žiadajúci členský štát. Táto lehota sa môže predĺžiť najviac na jeden rok, ak sa odovzdanie nemohlo uskutočniť pre uväznenie dotknutej osoby, alebo najviac na osemnásť mesiacov, ak je dotknutá osoba na úteku.

...“

Írske právo

- 20 Podľa článku 4 Protokolu (č. 21) o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (ďalej len „Protokol č. 21“) boli prostredníctvom European Communities (Receptions Conditions) Regulations 2018 (S.I. No. 230/2018) [vyhláška vykonávajúca právnu úpravu Európskych spoločenstiev z roku 2018 (podmienky prijímania)] (ďalej len „vyhláška z roku 2018“) prebrané do írskeho práva ustanovenia smernice 2013/33 s účinnosťou od 30. júna 2018.
- 21 § 2 ods. 2 a 3 tejto vyhlášky stanovuje:
- „2. Na účely tejto vyhlášky, ak bolo v zmysle [European Union (Dublin System) Regulations 2018 (S.I. No. 62/2018) (vyhláška vykonávajúca právnu úpravu Európskych spoločenstiev z roku 2018) (Dublinský systém)] prijaté v prípade žiadateľa rozhodnutie o odovzdaní, tento žiadateľ:
- a) stráca postavenie žiadateľa, a
 - b) odo dňa doručenia tohto rozhodnutia sa považuje za príjemcu, nie za žiadateľa podľa § 5 ods. 2 uvedenej vyhlášky.
3. Na účely tohto nariadenia sa osoba, ktorá na základe [European Union (Dublin System) Regulations 2018 (S.I. No. 62/2018) (vyhláška vykonávajúca právnu úpravu Európskych spoločenstiev z roku 2018) (Dublinský systém)] podala odvolanie na International Protection Appeals Tribunal [Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu, Írsko], o ktorom ešte tento súd nerozhodol, považuje za príjemcu, nie za žiadateľa.“
- 22 § 11 ods. 3 a 4 vyhlášky z roku 2018, ktorými sa vykonáva článok 15 ods. 1 smernice 2013/33, stanovuje:
- „3. Žiadateľ môže podať žiadosť o pracovné povolenie:...
- b) najskôr osem mesiacov od podania žiadosti [o medzinárodnú ochranu].
4. Minister môže... žiadateľovi udeliť povolenie [na prístup na trh práce], ak:
- a) s výhradou odseku 6 uplynulo odo dňa podania žiadosti deväť mesiacov a rozhodnutie o žiadosti o ochranu podanej žiadateľom nebolo k tomuto dátumu prijaté na prvom stupni, a
 - b) situáciu uvedenú v písm. a) nemožno úplne alebo čiastočne pripísať žiadateľovi.“

Spory vo veci samej a prejudiciálne otázky

Vec C-322/19

- 23 Pán K. S. opustil vo februári 2010 Pakistan a pricestoval do Spojeného kráľovstva. V tomto členskom štáte nepodal žiadosť o medzinárodnú ochranu. V máji 2015 pricestoval do Írska, kde 11. mája 2015 podal žiadosť o medzinárodnú ochranu. Dňa 9. marca 2016 Refugee Applications Commissioner (komisár pre žiadosti utečencov, Írsko) prijal rozhodnutie postúpiť túto žiadosť Spojenému kráľovstvu na základe nariadenia Dublin III. Pán K. S. podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré Refugee Appeals Tribunal (Odvolací súd pre utečencov, Írsko) 17. augusta 2016 zamietol. Podal teda návrh na súdne preskúmanie na High Court (Vrchný súd), o ktorom sa stále rozhoduje a má odkladný účinok.

- 24 Pán K. S. medzičasom podal na základe § 11 ods. 3 vyhlášky z roku 2018 žiadosť o povolenie na prístup na trh práce na Labour Market Access Unit of the Department of Justice and Equality (Úrad pre prístup na trh práce Ministerstva spravodlivosti a rovnosti, Írsko). Po tom, čo bola táto žiadosť zamietnutá, podal opravný prostriedok, ktorý bol zamietnutý rozhodnutím z 19. júla 2018. Pán K. S. sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal na International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu). Rozhodnutím z 11. septembra 2018 tento súd potvrdil rozhodnutie o zamietnutí z dôvodu, že podľa vyhlášky z roku 2018 osobám, ktorých žiadosť bola postúpená inému členskému štátu podľa nariadenia Dublin III, nie je priznané právo na prístup na trh práce. Pán K. S. podal teda proti rozhodnutiu International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu) návrh na súdne preskúmanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 25 Pán M. H. K. odišiel z Bangladéša do Spojeného kráľovstva 24. októbra 2009. Po tom, čo mu uplynula platnosť povolenia na pobyt, odcestoval 4. septembra 2014 do Írska, teda ešte predtým, ako bolo rozhodnuté o jeho žiadosti o predĺženie jeho práva na pobyt v Spojenom kráľovstve. Dňa 16. februára 2015 podal pán M. H. K. žiadosť o medzinárodnú ochranu v Írsku. Dňa 25. novembra 2015 komisár pre žiadosti utečencov prijal rozhodnutie, ktorým na základe nariadenia Dublin III túto žiadosť postúpil Spojenému kráľovstvu. Pán M. H. K. podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré Refugee Appeals Tribunal (Odvolací súd pre utečencov, Írsko) 30. marca 2016 zamietol. Podal teda návrh na súdne preskúmanie na High Court (Vrchný súd), pričom sa odvolával na článok 17 nariadenia Dublin III. Toto konanie, ktoré ešte prebieha, má odkladný účinok.
- 26 Pán M. H. K. podal na základe § 11 ods. 3 vyhlášky z roku 2018 žiadosť aj na príslušný orgán ministerstva spravodlivosti a rovnosti. Po zamietnutí tejto žiadosti rozhodnutím zo 16. augusta 2018 podal pán M. H. K. odvolanie, ktoré bolo 5. septembra 2018 zamietnuté. Proti tomuto rozhodnutiu podal opravný prostriedok na International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu). Rozhodnutím zo 17. októbra 2018 tento súd zamietol toto odvolanie, pričom rozhodol, že prístup na trh práce nepatrí medzi „materiálne podmienky prijímania“. Pán M. H. K. preto podal na vnútroštátny súd návrh na súdne preskúmanie tohto rozhodnutia.
- 27 Návrhy na súdne preskúmanie podané na High Court (Vrchný súd) boli prijaté 24. septembra a 12. novembra 2018. Tento súd uvádza, že tieto dva návrhy spočívajú po prvé v snahe dosiahnuť prijatie uznesení *certiorari* s cieľom dosiahnuť zrušenie rozhodnutí o odmietnutí prístupu na trh práce, po druhé, aby § 2 ods. 2, ako aj § 11 ods. 2 a 12 vyhlášky z roku 2018 boli vyhlásené za odporujúce smernici 2013/33, a po tretie, aby bola nahradená spôsobená škoda.
- 28 V tejto súvislosti sa High Court (Vrchný súd) po prvé pýta, či možno na účely výkladu smernice 2013/33 zohľadniť smernicu 2013/32, hoci sa neuplatňuje na Írsko.
- 29 High Court (Vrchný súd) si po druhé kladie otázku, či sa žiadateľ o medzinárodnú ochranu, ktorého žiadosť bola postúpená inému členskému štátu podľa nariadenia Dublin III, môže odvolávať na článok 15 ods. 1 smernice 2013/33. Tento súd pripomína, že v návrhu smernice týkajúcej sa podmienok prijímania z 13. júla 2016 Európska komisia navrhovala vylúčiť z prístupu na trh práce osoby, v súvislosti s ktorými bolo na základe nariadenia Dublin III prijaté rozhodnutie o odovzdaní. Uvedený súd sa však domnieva, že nemožno z toho *a contrario* vyvodiť, že článok 15 smernice 2013/33 umožňuje osobám, na ktoré sa vzťahuje takéto rozhodnutie, prístup na trh práce.
- 30 High Court (Vrchný súd) sa domnieva jednak, že osoby, akými sú žalobcovia vo veci samej, sú osoby, ktoré „v podstate“ do určitej miery zneužili mechanizmus zavedený nariadením Dublin III, a jednak, že podanie žiadosti o medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte, ako je členský štát prvého vstupu žiadateľa, je v rozpore s týmto nariadením. S prihliadnutím na pojem zneužitie práva by týmto osobám teda nemal byť umožnený prístup na trh práce na základe článku 15 smernice 2013/33.

- 31 Za týchto okolností sa uvedený súd po tretie pýta, či členský štát môže v rámci prebratia článku 15 smernice 2013/33 prijať všeobecné opatrenie, ktoré pripisuje žiadateľom o medzinárodnú ochranu, o ktorých odovzdaní do iného členského štátu bolo rozhodnuté podľa nariadenia Dublin III, akékoľvek omeškanie v priebehu tohto konania. Usudzuje, že na túto otázku treba odpovedať kladne.
- 32 Po štvrté sa High Court (Vrchný súd) pýta, či podanie opravného prostriedku žiadateľom o medzinárodnú ochranu na súd s odkladným účinkom proti rozhodnutiu o odovzdaní do iného členského štátu podľa nariadenia Dublin III predstavuje tiež omeškanie pripísateľné tomuto žiadateľovi v zmysle článku 15 ods. 1 smernice 2013/33. Domnieva sa, že na túto otázku treba tiež odpovedať kladne.
- 33 Za týchto okolností High Court (Vrchný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Ak sa pri výklade jedného aktu práva [Únie], ktorý sa uplatňuje v konkrétnom členskom štáte, prijme súčasne akt, ktorý sa neuplatňuje na daný členský štát, môže sa pri výklade predchádzajúceho aktu zohľadniť následne prijatý akt?
2. Uplatňuje sa článok 15 smernice [2013/33] na osobu, v prípade ktorej bolo prijaté rozhodnutie o odovzdaní na základe nariadenia Dublin III...?
3. Môže členský štát v rámci prebratia článku 15 smernice [2013/33] prijať všeobecné opatrenie, ktoré v skutočnosti pripisuje žiadateľom, na ktorých sa vzťahuje odovzdanie podľa nariadenia Dublin III..., akékoľvek omeškanie v súvislosti s prijatím rozhodnutia o odovzdaní alebo po jeho prijatí?
4. Ak žiadateľ opustí členský štát, v ktorom nepožiadaval o medzinárodnú ochranu, a odcestuje do iného členského štátu, v ktorom podá žiadosť o medzinárodnú ochranu, a je v jeho prípade prijaté rozhodnutie na základe nariadenia Dublin III..., podľa ktorého má byť odovzdaný do prvého členského štátu, možno z toho vyplývajúce omeškanie pri posudzovaní žiadosti o [medzinárodnú] ochranu pripísať žiadateľovi na účely článku 15 smernice [2013/33]?
5. Ak je v prípade žiadateľa prijaté rozhodnutie o odovzdaní do iného členského štátu podľa nariadenia Dublin III..., ale uvedené odovzdanie sa oneskorí z dôvodu súdneho preskúmania začatého na návrh žiadateľa, ktoré má za následok odklad odovzdania na základe rozhodnutia High Cour [(Vrchný súd)] o prerušení konania, možno z toho vyplývajúce omeškanie pri posudzovaní žiadosti o medzinárodnú ochranu pripísať žiadateľovi na účely článku 15 smernice [2013/33] všeobecne alebo konkrétne, ak sa vo veci zistí, že súdne preskúmanie je zjavne alebo inak nedôvodné, alebo predstavuje zneužitie konania?“

Vec C-385/19

- 34 Pani R. A. T, iracká štátna príslušníčka, podala 7. marca 2018 v Írsku žiadosť o medzinárodnú ochranu. Listom z 2. októbra 2018 bola informovaná, že vo vzťahu k nej bolo prijaté rozhodnutie o odovzdaní do Spojeného kráľovstva podľa nariadenia Dublin III. Dňa 18. októbra 2018 podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu). O tomto odvolaní sa stále rozhoduje.
- 35 Pán D. S., iracký štátny príslušník, uvádza, že 1. augusta 2015 odišiel z Iraku cez Turecko a potom cez Grécko do Rakúska. V Rakúsku podal žiadosť o medzinárodnú ochranu, ale tento členský štát opustil ešte predtým, ako bolo o jeho žiadosti rozhodnuté. Pán D. S. tvrdí, že v auguste 2015 sa vrátil do Iraku, potom 25. decembra 2015 odcestoval priamo do Írska. Žiadosť o medzinárodnú ochranu podal v tomto poslednom uvedenom členskom štáte 8. februára 2016. Po tom, čo bolo v jeho súvislosti prijaté rozhodnutie o odovzdaní do Rakúska podľa článku 18 ods. 1 písm. b) nariadenia Dublin III,

príslušný rakúsky orgán súhlasil, že prijme späť dotknutú osobu na základe tohto ustanovenia. Pán D. S. podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu), ktoré bolo zamietnuté. Pán D. S. podal návrh na súdne preskúmanie na High Court (Vrchný súd), ktoré stále prebieha.

- 36 Pani R. A. T. a pán D. S. podali žiadosť o umožnenie prístupu na trh práce podľa § 11 vyhlášky z roku 2018. Ich žiadosť bola zamietnutá z dôvodu, že vzhľadom na to, že bolo rozhodnuté o ich odovzdaní do iného členského štátu podľa nariadenia Dublin III, stratili postavenie „žadateľa“ a od toho okamihu sa mali považovať za „prijemcov“ v zmysle vyhlášky z roku 2018. Nemohli preto získať povolenie na prístup na írsky pracovný trh. Pani R. A. T. a pán D. S. podali teda proti rozhodnutiam, ktorými sa zamietajú ich žiadosti, odvolanie na International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu). Vnútroštátny súd rozhodnutiami z 12. marca a 10. apríla 2019 rozhodol, že tieto odvolania sú prípustné.
- 37 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta, či osoby, o ktorých odovzdaní do iného členského štátu sa rozhodlo podľa nariadenia Dublin III, môžu predstavovať inú kategóriu než kategóriu „žadateľa“ v zmysle článku 15 ods. 1 smernice 2013/33, ktorá je v dôsledku toho vylúčená z prístupu na trh práce členského štátu, ktorý o toto odovzdanie požiadal. Podľa tohto súdu táto smernica neumožňuje nijaké rozlišovanie medzi žiadateľmi o medzinárodnú ochranu, čo Súdny dvor potvrdil v bode 40 rozsudku z 27. septembra 2012, Cimade a GISTI (C-179/11, EU:C:2012:594).
- 38 Pokiaľ ide o výklad článku 15 ods. 1 smernice 2013/33, najmä výrazu „omeškanie nebolo zavinené žiadateľom“, International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu) sa domnieva, že skutočnosť, že žalobca podá odvolanie s cieľom napadnúť platnosť rozhodnutia, ktoré mu spôsobuje ujmu, nemožno automaticky považovať za ním zavinené omeškanie v zmysle tohto ustanovenia.
- 39 International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu) okrem toho uvádza, že po vyhlásení rozsudku zo 4. decembra 2018, Minister for Justice and Equality a Commissioner of An Garda Síochána (C-378/17, EU:C:2018:979), dospel k záveru, že vyhlášky z roku 2018 sú v rozpore s článkom 15 smernice 2013/33, a preto rozhodol uplatniť túto smernicu namiesto vnútroštátnych ustanovení, čo umožnilo dotknutým žalobcom prístup na írsky trh práce.
- 40 Za týchto podmienok International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Môže sa článok 15 smernice [2013/33] týkať viacerých kategórií ‚žadateľov‘?

2. Aké konania môžu viesť k omeškaniu zavinenému žiadateľom v zmysle článku 15 ods. 1 smernice [2013/33]?“

Konanie na Súdnom dvore

- 41 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora zo 14. júna 2019 boli veci C-322/19 a C-385/19 spojené na spoločné konanie na účely písomnej a ústnej časti konania, ako aj na účely vyhlásenia rozsudku.
- 42 High Court (Vrchný súd) podal samostatným uznesením z 23. apríla 2019 na Súdny dvor návrh na prejednanie veci C-322/19 v skrátenom konaní podľa článku 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu) vo svojom rozhodnutí o návrhu na začatie prejudiciálneho konania zo 16. mája 2019 podal rovnaký návrh vo veci C-385/19.

- 43 Podľa článku 105 ods. 1 uvedeného rokovacieho poriadku môže predseda Súdneho dvora na návrh vnútroštátneho súdu alebo výnimočne i bez návrhu, ak si povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu, po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodnúť, že prejudiciálne konanie prebehne v skrátanom konaní odchyľne od ustanovení uvedeného rokovacieho poriadku.
- 44 Vnútroštátne súdy na podporu svojich návrhov zdôrazňujú, že žalobcovia vo veci samej sa nachádzajú v stave neistoty, pokiaľ ide o ich právo na prístup na trh práce a ich právo na rodinný život, ktoré je ohrozené existenciou odchylných rozhodnutí írskych súdov v súvislosti s uplatnením smernice 2013/33. Ak by Súdny dvor rozhodol v čo najkratších lehotách, jeho odpoveď by pomohla ukončiť tento stav neistoty.
- 45 Tieto súdy tiež uvádzajú, že právo na prístup na trh práce priznané smernicou 2013/33, o aké ide vo veciach samých, vyplýva z práva na ľudskú dôstojnosť zaručeného článkom 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 46 V prejednávanej veci predseda Súdneho dvora 22. mája 2019, pokiaľ ide o vec C-322/19, a 14. júna 2019 vo veci C-385/19 rozhodol na základe článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku o zamietnutí návrhov vnútroštátnych súdov uvedených v bode 42 tohto rozsudku.
- 47 Tieto rozhodnutia sú odôvodnené v prvom rade skutočnosťou, že právna neistota, na ktorú sa odvolávajú žalobcovia vo veci samej, ako aj ich legitímny záujem na tom, aby čo najrýchlejšie poznali rozsah svojich práv vyplývajúcich z práva Únie, nemôžu ako také predstavovať výnimočnú okolnosť, ktorá by odôvodňovala uplatnenie skrátaného konania stanoveného v článku 105 rokovacieho poriadku (pozri v tomto zmysle uznesenie predsedu Súdneho dvora z 18. januára 2019, Adusbef a i., C-686/18, neuverejnené, EU:C:2019:68, bod 14, ako aj citovanú judikaturu).
- 48 Na rozdiel teda od uznesenia predsedu Súdneho dvora zo 17. apríla 2008, Metock a i. (C-127/08, neuverejnené EU:C:2008:235), ktoré cituje High Court (Vrchný súd) a v ktorom bola partnerským párom odopretá možnosť viesť normálny rodinný život, z rozhodnutí vnútroštátnych súdov nevyplýva, že by to tak bolo v prejednávaných veciach. Takisto vo veci, v ktorej bolo vydané uznesenie predsedu Súdneho dvora z 9. septembra 2011, Dereci a i. (C-256/11, neuverejnené, EU:C:2011:571, bod 15), ktoré tiež cituje High Court (Vrchný súd), bol aspoň jednému zo žalobcov odmietnutý odkladný účinok odvolania, ktoré podal proti nariadeniu o jeho vyhostení, hoci opatrenie spočívajúce vo vyhostení dotknutej osoby z územia mohlo byť kedykoľvek vykonané. Súdny dvor dospel k záveru, že táto bezprostredná hrozba vyhostenia ho pripravila o možnosť viesť normálny rodinný život. Vo veciach samých však žalobcovia nie sú pozbavení osobnej slobody a rozhodnutia o odovzdaní, ktoré sa ich týkajú, sú pozastavené až do vydania konečného rozsudku.
- 49 Treba ďalej spresniť, že samotná odchylnosť vo výklade ustanovenia práva Únie v rámci vnútroštátnych súdov nemôže postačovať na odôvodnenie požiadavky, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v skrátanom konaní. Dôležitosť zabezpečiť jednotné uplatnenie v Európskej únii všetkých ustanovení, ktoré tvoria jej právny poriadok, charakterizuje totiž každý návrh podaný na základe článku 267 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle uznesenie predsedu Súdneho dvora zo 17. septembra 2018, Lexitor, C-383/18, neuverejnené, EU:C:2018:769, bod 16).
- 50 Napokon z rozhodnutí vnútroštátnych súdov nevyplýva, že by boli žalobcom odopreté materiálne podmienky prijímania zaručené smernicou 2013/33. V dôsledku toho ich situácia nepredstavuje takú neistotu, ktorá by odôvodňovala posúdenie návrhov na začatie prejudiciálneho konania v skrátanom konaní stanovenom v článku 105 rokovacieho poriadku.

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti tretej otázky položenej vo veci C-322/19

- 51 Svojou treťou otázkou vo veci C-322/19 sa High Court (Vrchný súd) v podstate pýta, či členský štát môže v rámci prebratia článku 15 smernice 2013/33 prijať všeobecné opatrenie, podľa ktorého sa žiadateľovi o medzinárodnú ochranu, v prípade ktorého bolo požiadané o odovzdanie do iného členského štátu podľa nariadenia Dublin III, pripisuje akékoľvek omeškanie súvisiace s prijatím rozhodnutia o odovzdaní.
- 52 Treba najprv uviesť, že zo spisu, ktorým disponuje Súdny dvor, nevyplýva, že by v sporoch vo veciach samých išlo o takéto všeobecné opatrenie na prebratie.
- 53 Hoci sa na prejudiciálne otázky týkajúce sa práva Únie vzťahuje prezumpcia relevantnosti, dôvodom návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je poskytnutie poradných stanovísk o všeobecných alebo hypotetických otázkach, ale potreba spojená s účinným vyriešením sporu (rozsudky z 10. decembra 2018, Wightman a i., C-621/18, EU:C:2018:999, bod 28, ako aj z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 44).
- 54 V každom prípade, ako správne zdôrazňuje Komisia, omeškanie uvedené v článku 15 ods. 1 tejto smernice sa vzťahuje na prijatie prvostupňového rozhodnutia týkajúceho sa žiadosti o medzinárodnú ochranu, a nie na prijatie rozhodnutia o odovzdaní v zmysle nariadenia Dublin III.
- 55 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že v rozsahu, v akom má tretia otázka položená vo veci C-322/19 za cieľ získať poradné stanovisko Súdneho dvora, je neprípustná.

O veci samej

O prvej otázke položenej vo veci C-322/19

- 56 Svojou prvou otázkou položenou vo veci C-322/19 sa High Court (Vrchný súd) v podstate pýta, či vnútroštátny súd môže na účely výkladu ustanovení smernice 2013/33 zohľadniť smernicu 2013/32, ktorá sa podľa článkov 1 a 2 a článku 4a ods. 1 Protokolu č. 21 neuplatňuje v členskom štáte tohto súdu, pričom smernica 2013/33 sa v uvedenom členskom štáte uplatňuje v súlade s článkom 4 tohto protokolu.
- 57 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora z požiadaviek jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a pôsobnosť, si v zásade vyžaduje v celej Únii autonómny a jednotný výklad, ktorý musí zohľadňovať nielen jeho znenie, ale aj kontext ustanovenia a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou [rozsudok z 25. júna 2020, Ministerio Fiscal (Orgán, ktorému by mohla byť adresovaná žiadosť o medzinárodnú ochranu), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, bod 53 a citovaná judikatúra].
- 58 Okrem toho v situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej oba dotknuté nástroje patria do tej istej právnej úpravy, a to do spoločného európskeho azylového systému, ustanovenia smernice 2013/32 predstavujú na účely výkladu ustanovení smernice 2013/33 relevantné a nevyhnutné kontextuálne prvky.
- 59 Za týchto podmienok je nutné smernicu 2013/32, a to aj v prípade, ak sa táto smernica neuplatňuje v členskom štáte vnútroštátneho súdu, na základe Protokolu č. 21 zohľadniť na účely výkladu smernice 2013/33, uplatniteľnej v tomto členskom štáte na základe tohto protokolu, aby sa zabezpečil jednotný výklad a uplatňovanie ustanovení tejto poslednej uvedenej smernice vo všetkých členských štátoch.

- 60 Na prvú otázku položenú vo veci C-322/19 preto treba odpovedať tak, že vnútroštátny súd má na účely výkladu ustanovení smernice 2013/33 zohľadniť smernicu 2013/32, ktorá sa na základe článku 4a ods. 1 Protokolu č. 21 neuplatňuje v členskom štáte tohto súdu, pričom smernica 2013/33 sa v uvedenom členskom štáte uplatňuje v súlade s článkom 4 tohto protokolu.

O druhej otázke položenej vo veci C-322/19 a prvej otázke položenej vo veci C-385/19

- 61 Druhou otázkou položenou vo veci C-322/19 a prvou otázkou položenou vo veci C-385/19, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátne súdy v podstate pýtajú, či sa má článok 15 smernice 2013/33 vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá z prístupu na trh práce vylučuje žiadateľa o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) tejto smernice len z dôvodu, že v jeho prípade bolo prijaté rozhodnutie o odovzdaní podľa nariadenia Dublin III.
- 62 V tejto súvislosti je potrebné po prvé pripomenúť, že podľa článku 15 ods. 1 smernice 2013/33 členské štáty zabezpečia, aby žiadatelia mali prístup na trh práce za podmienok stanovených v tomto ustanovení. V rozsahu, v akom sa toto ustanovenie týka prístupu na trh práce v prospech „žiadateľov“, treba odkázať na definíciu tohto pojmu nachádzajúcu sa v článku 2 písm. b) tejto smernice.
- 63 Podľa článku 2 písm. b) smernice 2013/33 „žiadateľ“ je akýkoľvek „štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorí podali žiadosť o medzinárodnú ochranu, v súvislosti s ktorou zatiaľ nebolo prijaté právoplatné rozhodnutie“. Použitím neurčitého zámena „akýkoľvek“ normotvorca Únie spresňuje, ako uviedol aj generálny advokát v bode 54 svojich návrhov, že žiadny štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti nie je *a priori* vylúčená z postavenia žiadateľa.
- 64 Okrem toho tento článok 2 písm. b) nerozlišuje podľa toho, či v prípade žiadateľa prebieha konanie o odovzdaní do iného členského štátu podľa nariadenia Dublin III. Toto ustanovenie stanovuje, že žiadateľ si zachováva toto postavenie, ak „zatiaľ nebolo prijaté právoplatné rozhodnutie“ k jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu. Ako uviedol generálny advokát v bodoch 55 až 58 svojich návrhov, rozhodnutie o odovzdaní nepredstavuje rozhodnutie, ktorým je s konečnou platnosťou rozhodnuté o žiadosti o medzinárodnú ochranu, takže jeho prijatie nemôže mať za následok, že dotknutá osoba bude pozbavená postavenia „žiadateľa“ v zmysle článku 2 písm. b) smernice 2013/33.
- 65 Po druhé tento doslovný výklad je v súlade s úmyslom normotvorcu Únie, ako vyplýva z odôvodnenia smernice 2013/33, podľa ktorého sa táto smernica uplatňuje vo všetkých fázach a pri všetkých druhoch konaní týkajúcich sa žiadostí o medzinárodnú ochranu, a to tak dlho, ako sa žiadatelia môžu zdržiavať na území členských štátov ako žiadatelia. Z toho vyplýva, že žiadatelia, na ktorých sa vzťahujú „postupy týkajúce sa žiadostí o medzinárodnú ochranu“ zavedené nariadením Dublin III, zjavne patria do osobnej pôsobnosti tejto smernice, a teda do pôsobnosti jej článku 15.
- 66 Tento výklad podporujú aj dva ďalšie nástroje, ktoré sú rovnako ako smernica 2013/33 súčasťou spoločného európskeho azylového systému, a to smernica 2013/32 a nariadenie Dublin III. Podľa odôvodnenia 27 smernice 2013/32 štátni príslušníci tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, ktorí vyjadrili požiadavku uchádzať sa o medzinárodnú ochranu, sú žiadatelia o medzinárodnú ochranu. Z toho dôvodu im musí byť priznané právo zaručené na základe tejto smernice a smernice 2013/33. Takisto z odôvodnenia 11 nariadenia Dublin III výslovne vyplýva, že smernica 2013/33 sa uplatňuje na postup určovania členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorý toto nariadenie upravuje. Takéto konanie sa v praxi uskutočňuje v členskom štáte, ktorý požaduje postúpenie žiadosti inému členskému štátu, až kým dožiadaný členský štát neprevezme žiadateľa alebo ho neprijme späť, ak sa zistí, že dožiadaný členský štát je skutočne zodpovedný za posúdenie uvedenej žiadosti podľa tohto nariadenia.

- 67 Tento výklad článku 15 ods. 1 smernice 2013/33 je po tretie v súlade s rozsudkom z 27. septembra 2012, *Cimade a GISTI* (C-179/11, EU:C:2012:594), týkajúcim sa povinnosti, ktorú má členský štát, v ktorom bola podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu na základe smernice 2003/9, zrušenej a nahradenej smernicou 2013/33, zabezpečiť žiadateľovi materiálne podmienky prijímania pred jeho prevzatím alebo prijatím späť členským štátom zodpovedným za posúdenie tejto žiadosti na základe nariadenia, ktoré predchádzalo nariadeniu Dublin III. Súdny dvor v bode 40 tohto rozsudku konštatoval, že články 2 a 3 smernice 2003/9, ktoré v podstate zodpovedajú článkom 2 a 3 smernice 2013/33, stanovujú len jednu kategóriu žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ktorá zahŕňa všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, ktorí podali žiadosť o medzinárodnú ochranu. V bode 53 uvedeného rozsudku Všeobecný súd v podstate spresnil, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu si zachováva toto postavenie až do prijatia konečného rozhodnutia o jeho žiadosti. Napokon Súdny dvor v bode 58 toho istého rozsudku zdôraznil, že povinnosť členského štátu, v ktorom bola takáto žiadosť podaná, poskytnúť minimálne podmienky stanovené smernicou 2003/09, zaniká až skutočným odovzdaním tohto žiadateľa týmto členským štátom.
- 68 Hoci prístup na trh práce nepredstavuje v pravom zmysle slova materiálnu podmienku prijímania v zmysle článku 2 písm. g) smernice 2013/33, patrí do rámca podmienok prijímania v zmysle článku 2 písm. f) tejto smernice, chápaných ako práva a výhody priznané touto smernicou každému žiadateľovi o medzinárodnú ochranu, o ktorého žiadosti nebolo s konečnou platnosťou rozhodnuté. Povinnosť dotknutého členského štátu podľa článku 15 ods. 1 smernice 2013/33 umožniť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu prístup na trh práce sa teda končí až v okamihu konečného odovzdania tejto osoby dožiadanému členskému štátu.
- 69 Po štvrté odôvodnenie 11 smernice 2013/33 uvádza, že by sa mali stanoviť normy pre prijímanie žiadateľov, ktoré postačia na zabezpečenie ich dôstojnej životnej úrovne a porovnateľných životných podmienok vo všetkých členských štátoch. Súdny dvor tiež spresnil, že rešpektovanie ľudskej dôstojnosti je nutné nielen vo vzťahu k žiadateľom o azyl, ktorí sa nachádzajú na území zodpovedného členského štátu a čakajú na rozhodnutie o ich žiadosti o azyl, ale aj vo vzťahu k žiadateľom o azyl, ktorí čakajú na určenie členského štátu zodpovedného na posúdenie tejto žiadosti (rozsudok z 27. septembra 2012, *Cimade a GISTI*, C-179/11, EU:C:2012:594, bod 43). Ako pritom uviedol generálny advokát v bode 85 svojich návrhov, výkon práce má jednoznačne podiel na zachovaní dôstojnosti žiadateľa, keďže príjmy dosiahnuté zo zamestnania mu umožňujú nielen uspokojiť jeho vlastné potreby, ale tiež zabezpečiť si ubytovanie mimo prijímacích zariadení, kde by mohol prípadne ubytovať svoju rodinu.
- 70 Okrem toho odôvodnenie 23 smernice 2013/33 uvádza, že jedným z cieľov sledovaných touto smernicou je „podporovať sebestačnosť žiadateľov“ o medzinárodnú ochranu. V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako uviedla Komisia vo svojom návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady z 3. decembra 2008, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl v členských štátoch [KOM(2008) 815 v konečnom znení], že prístup na trh práce je prínosom tak pre žiadateľa o medzinárodnú ochranu, ako aj pre hostiteľský členský štát. Zjednodušenie prístupu na trh práce pre týchto žiadateľov môže predchádzať vážnemu riziku sociálnej izolácie a vylúčenia zo spoločnosti vzhľadom na neistotu ich situácie. Sebestačnosť žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ako jeden z cieľov smernice 2013/33, tiež podporuje tento prístup.
- 71 Naproti tomu skutočnosť, že sa žiadateľovi o medzinárodnú ochranu bráni v prístupe na trh práce, je v rozpore s týmto cieľom, okrem toho, že dotknutému členskému štátu vznikajú náklady z dôvodu vyplácania dodatočných sociálnych dávok. To isté platí, ak je žiadateľovi, na ktorého sa vzťahuje rozhodnutie o odovzdaní do iného členského štátu, odopretý prístup na trh práce počas celej doby odo dňa podania žiadosti o medzinárodnú ochranu do dňa prijatia rozhodnutia o jeho odovzdaní do dožiadaného členského štátu, ku ktorej sa pripočíta doba zodpovedajúca skutočnému posúdeniu jeho žiadosti, ktorá môže trvať až šesť mesiacov odo dňa vyjadrenia súhlasu dožiadaným členským štátom s odovzdaním dotknutej osoby.

- 72 Žiadatelia o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) smernice 2013/33, na ktorých sa vzťahuje rozhodnutie o odovzdaní podľa nariadenia Dublin III, teda patria do osobnej pôsobnosti článku 15 ods. 1 tejto smernice.
- 73 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku položenú vo veci C-322/19 a na prvú otázku položenú vo veci C-385/19 odpovedať tak, že článok 15 smernice 2013/33 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá z prístupu na trh práce vylučuje žiadateľa o medzinárodnú ochranu len z dôvodu, že bolo v jeho prípade prijaté rozhodnutie o odovzdaní podľa nariadenia Dublin III.

O druhej otázke položenej vo veci C-385/19

- 74 Druhou otázkou položenou vo veci C-385/19 sa International Protection Appeals Tribunal (Odvolací súd pre medzinárodnú ochranu) v podstate pýta, aké konanie môže predstavovať omeškanie zavinené žiadateľom o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 15 ods. 1 smernice 2013/33.
- 75 Na úvod treba uviesť, podobne ako uviedol generálny advokát v bode 99 a nasl. svojich návrhov, že smernica 2013/33 v tejto súvislosti nič neuvádza.
- 76 Je preto potrebné odkázať na spoločné procesné pravidlá poskytovania medzinárodnej ochrany zavedené smernicou 2013/32, ktorá, ako bolo konštatované v bode 60 tohto rozsudku, sa má zohľadniť na účely výkladu ustanovení smernice 2013/33.
- 77 Z článku 31 ods. 3 smernice 2013/32 teda vyplýva, že omeškanie v súvislosti s posúdením žiadosti o medzinárodnú ochranu možno pripísať žiadateľovi, ak si neplní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 13 tejto smernice. Toto ustanovenie stanovuje, že žiadateľ má povinnosť spolupracovať s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi na účely zistenia jeho totožnosti a iných údajov uvedených v článku 4 ods. 2 smernice 2011/95, a to jeho veku, minulosti, vrátane informácií o príslušných príbuzných, ktoré sa majú zohľadniť, jeho alebo ich štátnej príslušnosti, miesta alebo miest predchádzajúceho pobytu, jeho predchádzajúcich žiadostí o azyl, cestovnej trasy, cestovných dokladov, ako aj dôvodov žiadosti o medzinárodnú pomoc. Povinnosť žiadateľa spolupracovať znamená, že predloží, pokiaľ je to možné, požadované doklady a prípadne poskytne požadované vysvetlenia a informácie (rozsudok zo 14. septembra 2017, K., C-18/16, EU:C:2017:680, bod 38).
- 78 Článok 13 smernice 2013/32 tiež umožňuje členským štátom uložiť žiadateľovi ďalšie povinnosti potrebné na posúdenie jeho žiadosti, okrem iného požadovať od neho, aby sa ohlásil príslušným orgánom alebo sa osobne dostavil v určený čas a na určené miesto, informoval orgány o svojom mieste pobytu alebo ho prehľadáť, odfotografovať a zaznamenať jeho výpovede.
- 79 Z predchádzajúcich úvah v podstate vyplýva, že omeškanie pri vybavovaní žiadosti o medzinárodnú ochranu možno pripísať žiadateľovi, ak nespolupracoval s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Vzhľadom na potrebu jednotného výkladu a uplatňovania práva Únie, ako bolo pripomenuté v bode 57 a nasl. tohto rozsudku, sa tento výklad vyžaduje aj vtedy, ak sa smernica 2013/32 z dôvodu osobitného odchylného aktu, v tomto prípade Protokolu č. 21, neuplatňuje v dotknutom členskom štáte.
- 80 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku položenú vo veci C-385/19 odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 smernice 2013/33 sa má vykladať v tom zmysle, že omeškanie v súvislosti s prijatím prvostupňového rozhodnutia týkajúceho sa žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktoré vyplýva z nespolupráce žiadateľa s príslušnými orgánmi, možno pripísať žiadateľovi o medzinárodnú ochranu.

O štvrtej otázke vo veci C-322/19

- 81 Svojou štvrtou otázkou položenou vo veci C-322/19 sa High Court (Vrchný súd) v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 1 smernice 2013/33 vykladať v tom zmysle, že členský štát môže žiadateľovi o medzinárodnú ochranu pripísať omeškanie v súvislosti s prijatím prvostupňového rozhodnutia týkajúceho sa žiadosti o medzinárodnú ochranu z dôvodu, že tento žiadateľ nepodal svoju žiadosť v členskom štáte prvého vstupu.
- 82 V tejto súvislosti na jednej strane, ako uviedol generálny advokát v bodoch 110 a 112 svojich návrhov, nijaké ustanovenie nariadenia Dublin III neukladá žiadateľovi o medzinárodnú ochranu povinnosť podať svoju žiadosť v členskom štáte prvého vstupu.
- 83 Po druhé treba pripomenúť, že článok 3 ods. 1 nariadenia Dublin III stanovuje, že žiadosť o medzinárodnú ochranu posudzuje jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v hierarchickom poradí v kapitole III tohto nariadenia označený ako zodpovedný. Členský štát prvého vstupu pritom nie je automaticky členským štátom zodpovedným za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorý sa musí určiť na základe kritérií stanovených v článku 7 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia.
- 84 Za týchto podmienok žiadateľovi o medzinárodnú ochranu, ktorý opustí členský štát bez toho, aby podal žiadosť o medzinárodnú ochranu, a ktorý podá takúto žiadosť v inom členskom štáte, nemožno pripísať omeškanie, ktoré by mohlo len z tohto dôvodu z toho vyplývať, pokiaľ ide o posúdenie jeho žiadosti.
- 85 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku položenú vo veci C-322/19 odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 smernice 2013/33 sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát nemôže žiadateľovi o medzinárodnú ochranu pripísať omeškanie v súvislosti s prijatím prvostupňového rozhodnutia týkajúceho sa žiadosti o medzinárodnú ochranu z dôvodu, že nepodal svoju žiadosť v členskom štáte prvého vstupu v zmysle článku 13 nariadenia Dublin III.

O piatej otázke vo veci C-322/19

- 86 Piatou otázkou položenou vo veci C-322/19 sa High Court (Vrchný súd) v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 1 smernice 2013/33 vykladať v tom zmysle, že členský štát môže žiadateľovi o medzinárodnú ochranu pripísať omeškanie v súvislosti s posúdením jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktoré vyplýva z podania opravného prostriedku na súd týmto žiadateľom, ktorý má odkladný účinok, proti rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré bolo v jeho prípade prijaté podľa nariadenia Dublin III.
- 87 V prvom rade treba pripomenúť, že článok 27 ods. 3 nariadenia Dublin III ukladá členským štátom povinnosť stanoviť vo svojom vnútroštátnom práve jednak to, že odvolanie proti rozhodnutiu o odovzdaní priznáva žiadateľovi o medzinárodnú ochranu, ktorému je určené, právo zostať v dotknutom členskom štáte až do rozhodnutia o jeho odvolaní, a jednak to, že odovzdanie sa automaticky odkladá.
- 88 Tieto ustanovenia sa majú vykladať s prihliadnutím na odôvodnenie 19 nariadenia Dublin III, ktoré stanovuje, že na zabezpečenie účinnej ochrany práv žiadateľov o medzinárodnú ochranu je potrebné v súvislosti s rozhodnutiami o odovzdaní do zodpovedného členského štátu stanoviť právne záruky a právo na účinný prostriedok nápravy v súlade s článkom 47 Charty. Bolo teda na jednej strane rozhodnuté, že normotvorca Únie nemal v úmysle obetovať súdnu ochranu žiadateľov o medzinárodnú ochranu požiadavke účelnosti pri posudzovaní ich žiadosti tým, že im zaručí účinnú a úplnú súdnu ochranu (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. júna 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, bod 57, a z 31. mája 2018, Hassan, C-647/16, EU:C:2018:368, bod 57), a na druhej

strane, že reštriktívny výklad rozsahu práva na odvolanie upraveného v článku 27 ods. 1 nariadenia Dublin III by mohol brániť dosiahnutiu tohto cieľa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. júla 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, body 46 a 47).

- 89 Z toho vyplýva, že výkon práva na opravný prostriedok žiadateľom proti rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré sa ho týka, nemôže ako taký zakladať omeškanie pripísateľné v zmysle článku 15 ods. 1 smernice 2013/33. Tento článok v odseku 3 navyše spresňuje, že prístup na trh práce žiadateľa o medzinárodnú ochranu sa nemôže odmietnuť počas konaní o opravných prostriedkoch. Musí to tak byť aj v prípade, že proti rozhodnutiu o odovzdaní bolo podané odvolanie stanovené v článku 27 ods. 3 nariadenia Dublin III.
- 90 V druhom rade bez preskúmania okolností v prejednávanej veci vnútroštátnym súdom sa nemožno domnievať, že podanie súdneho prostriedku nápravy proti rozhodnutiu o odovzdaní predstavuje zneužitie práva.
- 91 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že dôkaz zneužívajúceho konania si vyžaduje jednak súbor objektívnych okolností, z ktorých vyplýva, že aj napriek formálnemu dodržaniu podmienok stanovených právnou úpravou Únie cieľ tejto právnej úpravy nebol dosiahnutý, a jednak subjektívny prvok spočívajúci v úmysle získať výhodu vyplývajúcu z právnej úpravy Únie tým, že sa umelo vytvárajú podmienky potrebné na jej získanie (rozsudok z 18. decembra 2014, McCarthy a i., C-202/13, EU:C:2014:2450, bod 54, ako aj citovaná judikatúra).
- 92 Súdny dvor tiež v podstate spresnil, že skutočnosť, že členský štát prípadne čelí vysokému počtu prípadov zneužitia práva alebo podvodov, ktorých sa dopúšťajú štátni príslušníci tretích štátov, nemôže odôvodňovať prijatie opatrenia zakladajúceho sa na dôvodoch všeobecnej prevencie, pričom je vylúčené akékoľvek konkrétne posúdenie vlastného konania dotknutej osoby. Prijatie opatrení sledujúcich cieľ všeobecnej prevencie rozšírených prípadov zneužitia práva alebo podvodov by totiž znamenalo, že samotná príslušnosť k vymedzenej skupine osôb umožňovala členským štátom odmietnuť uznanie práva výslovne priznaného právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. decembra 2014, McCarthy a i., C-202/13, EU:C:2014:2450, body 55 a 56).
- 93 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na piatu otázku položenú vo veci C-322/19 odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 smernice 2013/33 sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát nemôže žiadateľovi o medzinárodnú ochranu pripísať omeškanie v súvislosti s posúdením jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktoré vyplýva z podania opravného prostriedku na súd s odkladným účinkom týmto žiadateľom proti rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré bolo v jeho prípade prijaté podľa nariadenia Dublin III.

O trovách

- 94 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

- 1. Vnútroštátny súd musí zohľadniť smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany, ktorá sa na základe článkov 1 a 2, ako aj článku 4a ods. 1 Protokolu (č. 21) o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, neuplatňuje v členskom štáte tohto súdu, na účely výkladu ustanovení smernice Európskeho**

parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ktorá sa však v uvedenom členskom štáte uplatňuje v súlade s článkom 4 tohto protokolu.

2. Článok 15 smernice 2013/33 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá z prístupu na trh práce vylučuje žiadateľa o medzinárodnú ochranu len z dôvodu, že bolo v jeho prípade prijaté rozhodnutie o odovzdaní podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov.
3. Článok 15 ods. 1 smernice 2013/33 sa má vykladať v tomto zmysle, že
 - omeškanie v súvislosti s prijatím prvostupňového rozhodnutia týkajúceho sa žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktoré vyplýva z nespolupráce žiadateľa s príslušnými orgánmi, možno pripísať žiadateľovi o medzinárodnú ochranu,
 - členský štát nemôže žiadateľovi o medzinárodnú ochranu pripísať omeškanie v súvislosti s prijatím prvostupňového rozhodnutia týkajúceho sa žiadosti o medzinárodnú ochranu z dôvodu, že nepodal svoju žiadosť v členskom štáte prvého vstupu v zmysle článku 13 nariadenia č. 604/2013,
 - členský štát nemôže žiadateľovi o medzinárodnú ochranu pripísať omeškanie v súvislosti s posúdením jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktoré vyplýva z podania opravného prostriedku na súd s odkladným účinkom týmto žiadateľom proti rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré bolo v jeho prípade prijaté podľa nariadenia č. 604/2013.

Podpisy